

ZARZĄDZENIE NR 36
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 28 maja 2021 r.

**w sprawie wytycznych dotyczących korzystania z dróg leśnych,
a także ich oznakowania i udostępniania dla ruchu pojazdami silnikowymi, zaprzęgowymi i motorowerami**

ZI.771.44.2021

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, zwanej dalej „ustawą o lasach”, w związku z § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe², w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wynikającego z jego obowiązku określonego w art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach³, mając na względzie, że:

- 1) stosownie do przepisu art. 29 ust. 1 i 2 ustawy o lasach⁴ ruch na drogach leśnych dozwolony jest tylko wtedy, gdy są one oznakowane, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 3;
- 2) stosownie do art. 35 ust. 1 pkt 2a ustawy o lasach⁵ nadleśniczy bezpośrednio zarządza lasami, gruntami i innymi nieruchomościami Skarbu Państwa, pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych;
- 3) stosownie do art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o drogach publicznych⁶ oznakowanie dróg wewnętrznych oraz zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu;
- 4) stosownie do art. 10 ust. 7 i 10a Prawa o ruchu drogowym⁷ zarządzanie ruchem na drogach wewnętrznych oraz oznakowanie drogi wewnętrznej należy do podmiotu zarządzającego tymi drogami;
- 5) stosownie do art. 84 i 85a Kodeksu wykroczeń⁸, określających odpowiedzialność za brak lub niewłaściwe oznakowania dróg wewnętrznych, karze grzywny podlega podmiot zarządzający tymi drogami

– zarządza się, co następuje:

§ 1

Opracowanie niniejsze ma charakter informacyjno-interpretacyjny według aktualnego stanu prawnego i nie zwalnia od śledzenia obowiązującego prawa i jego stosowania oraz uwzględnienia lokalnych uwarunkowań.

Rozdział I
Zasady korzystania z dróg leśnych

§ 2

Stosownie do przepisów art. 29 ust. 3 ustawy o lasach⁹ na drogi leśne dopuszcza się wjazd pojazdów z osobami uprawnionymi do poruszania się po drogach leśnych.

§ 3

1. Zasady korzystania z dróg leśnych określa regulamin, który nadleśniczy wprowadza odrębnym zarządzeniem.
2. Regulamin korzystania z dróg leśnych należy udostępnić na stronie internetowej nadleśnictwa w zakładce „Informacje”, w BIP w zakładce „Zarządzenia i decyzje” oraz na tablicy ogłoszeń nadleśnictwa.
3. Ramową treść regulaminu stanowi załącznik nr 1. (*Załączników nie drukujemy – przyp. red.*). Regulamin należy dostosować do lokalnych uwarunkowań.

¹ Tekst jednolity ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach został ogłoszony w Dz. U. z 2020 r., poz. 1463 ze zm.; art. 33 ust. 1 ustawy o lasach stanowi, że Lasami Państwowymi kieruje Dyktor Generalny Lasów Państwowych, dokonując tego przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyktor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ Art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach stanowi, że Dyktor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa; art. 33 ust. 3 pkt 8 ustawy o lasach stanowi, że Dyktor Generalny Lasów Państwowych organizuje wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych.

⁴ Art. 29 ust. 1 ustawy o lasach stanowi, że ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motorowerem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych drogach. Nie dotyczy to inwalidów poruszających się pojazdami przystosowanymi do ich potrzeb; art. 29 ust. 2 stanowi, że postój pojazdów, o których mowa w ust. 1, na drogach leśnych jest dozwolony wyłącznie w miejscach oznakowanych.

⁵ Art. 35 ust. 1 pkt 2a ustawy o lasach stanowi, że nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. W szczególności nadleśniczy bezpośrednio zarządza lasami, gruntami i innymi nieruchomościami Skarbu Państwa, pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych.

⁶ Art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tj. Dz. U. z 2020, poz. 470 ze zm.) stanowi, że drogi, drogi rowerowe, parkingi oraz place przeznaczone do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg są drogami wewnętrznymi; art. 8 ust. 2 stanowi, że budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona i oznakowanie dróg wewnętrznych oraz zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku – do właściciela tego terenu.

⁷ Art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tj. Dz. U. z 2021, poz. 450 ze zm. – zwana dalej Prawem o ruchu drogowym) stanowi, że zarządzanie ruchem na drogach wewnętrznych, w tym w strefie ruchu i strefie zamieszkania, należy do podmiotu zarządzającego tymi drogami; art. 10 ust. 10a stanowi, że podmioty zarządzające drogami, o których mowa w ust. 7, ustalając organizację ruchu na tych drogach, stosują znaki i sygnały drogowe oraz zasady ich umieszczania wynikające z ustawy i jej przepisów wykonawczych. Koszt oznakowania drogi wewnętrznej ponosi podmiot zarządzający drogą.

⁸ Art. 84 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (tj. Dz. U. z 2021, poz. 281 ze zm.) stanowi, że kto wbrew obowiązkom nie oznacza w sposób odpowiadający wymaganiom i łatwo dostrzegalny, zarówno w dzień, jak i w porze nocnej, jakiegokolwiek przeszkody w ruchu drogowym, urządzenia lub przedmioty znajdujących się na drodze lub też miejsca prowadzonych robót, jeżeli to może zagrozić bezpieczeństwu ruchu albo utrudnić ruch na drodze, podlega karze aresztu albo grzywny; art. 85a stanowi, że w § 1. Kto narusza przepisy dotyczące sposobu znakowania dróg wewnętrznych, podlega karze grzywny; w § 2. Tej samej karze za czyn określony w § 1 podlega ten, kto zlecił wadliwe dokonanie tej czynności.

⁹ Art. 29 ust. 3 ustawy o lasach stanowi, że przepisy ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 i 3, a także art. 28, nie dotyczą wykonujących czynności służbowe lub gospodarcze: 1) pracowników nadleśnictw; 2) osób nadzorujących gospodarkę leśną oraz kontrolujących jednostki organizacyjne Lasów Państwowych; 3) osób zwalczających pożary oraz ratujących życie lub zdrowie ludzkie; 4) funkcjonariuszy Straży Granicznej chroniących granicę państwową oraz funkcjonariuszy innych organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny; 5) osób wykonujących czynności z zakresu gospodarki łowieckiej oraz właścicieli pasiek zlokalizowanych na obszarach leśnych; 6) właścicieli lasów we własnych lasach; 7) osób użytkujących grunty rolne położone wśród lasów; 8) pracowników leśnych jednostek naukowych, instytutów badawczych i doświadczalnych, w związku z wykonywaniem badań naukowych i doświadczeń z zakresu leśnictwa i ochrony przyrody; 9) wojewódzkich konserwatorów przyrody oraz pracowników Służb Parków Krajobrazowych; 10) osób sporządzających plany urządzenia lasu, uproszczone plany urządzenia lasu lub inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3.

§ 4

1. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o lasach ruch pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motorowerem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych drogach. Treść art. 29 ust. 1 ustawy o lasach nie zobowiązuje do oznakowania dróg leśnych, nieudostępniionych do ruchu publicznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (tj. Dz. U. z 2019, poz. 2310), zwanym dalej rozporządzeniem Ministrów w sprawie znaków.
2. Oznakowanie dróg leśnych, które nie są udostępniane do ruchu publicznego, powinno być ograniczone do miejsc, w których kierujący pojazdem może mieć wątpliwości dotyczące statusu drogi, z której korzysta, w szczególności dotyczących:
 - a) położenia drogi leśnej w ciągu drogi publicznej;
 - b) łączenia i przecinania się dróg leśnych z drogami innych własności o równorzędnej konstrukcji nawierzchni;
 - c) zorganizowania miejsc postojowych i parkingów na terenie leśnym w bezpośrednim sąsiedztwie drogi publicznej;
 - d) oznakowania drogi publicznej znakami pionowymi lub poziomymi sugerującymi możliwość zjazdu z drogi publicznej na drogę leśną;
 - e) dróg leśnych obciążonych ograniczonym prawem rzeczowym (w szczególności użytkowaniem i służebnością drogową), najmem lub dzierżawą, nieudostępniionych do ruchu publicznego.
3. Drogi leśne, o których mowa w ust. 2, oznacza się tablicami informacyjnymi TL-1 zgodnie z wzorem przedstawionym w rozdziale 7.7. Księgi identyfikacji wizualnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹⁰ „Oznakowanie dróg leśnych nieudostępniionych do ruchu publicznego”.
4. Przy umieszczaniu tablic informacyjnych TL-1 zapisy załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (tj. Dz. U. z 2019, poz. 2311, zwane dalej rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych dla znaków), zawarte w pkt 1.5.3., dotyczące odległości znaków od jezdni oraz wysokości ich umieszczenia, stosuje się odpowiednio z zastrzeżeniem, że dopuszczalna odległość mierzona od poziomu jezdni powinna wynosić minimum 1,50 m w zależności od warunków terenowych.
5. W uzasadnionych przypadkach, poza oznakowaniem, o którym mowa w ust. 3, dopuszcza się stosowanie znaków drogowych, wówczas zapisy § 8 ust. 5 niniejszego zarządzenia stosuje się odpowiednio.
6. Na drogach leśnych nieudostępniionych do ruchu publicznego nie zezwala się na ustawianie autonomicznego znaku drogowego B-1.

7. Zamieszczenie adresu strony internetowej oraz kodu QR na tablicy informacyjnej TL-1, opisanej w ust. 3, jest równoznaczne ze złożeniem oświadczenia woli zarządcy drogi, o którym mowa w art. 60 i 61 Kodeksu cywilnego¹¹.

Rozdział II

Zasady udostępniania dróg leśnych i ich oznakowania

§ 5

1. Niniejszy rozdział ma na celu ujednoczenie zasad udostępniania oraz sposobu oznakowania dróg leśnych udostępnianych do ruchu publicznego.
2. Udostępnianie dróg leśnych do ruchu publicznego powinno następować w przypadkach uzasadnionych, podyktowanych warunkami lokalnymi oraz potrzebami społecznymi.
3. Drogi leśne udostępnione do ruchu publicznego należy ująć w docelowej sieci drogowej nadleśnictwa.

§ 6

1. Udostępnienie drogi leśnej do ruchu publicznego następuje każdorazowo zarządzeniem nadleśniczego.
2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać następujące elementy:
 - a) wykaz udostępnionych dróg leśnych wraz z opisem ich przebiegu;
 - b) mapę lub szkic poglądowy z przebiegiem udostępnionych dróg leśnych;
 - c) projekt organizacji ruchu¹², odrębnie dla każdej z udostępnionych dróg leśnych;
 - d) uregulowania dotyczące czasowego udostępnienia drogi leśnej;
 - e) uregulowania dotyczące krótkotrwałego wyłączenia z udostępnienia drogi leśnej;
 - f) ewentualne uregulowania dotyczące porozumień z podmiotami zewnętrznymi w zakresie utrzymania przez te podmioty udostępnionych dróg leśnych;
 - g) wykaz osób i instytucji, które otrzymują do wiadomości informacje, o których mowa w ppkt a i b.
3. Wzór zarządzenia nadleśniczego stanowi załącznik nr 2.
4. Należy mieć na uwadze, że stosownie do art. 10 ust. 2 pkt 5 Prawa o ruchu drogowym¹³, wojewoda sprawuje nadzór nad zarządzaniem ruchem. Projekt organizacji ruchu na drodze leśnej, udostępnionej do ruchu publicznego, nie wymaga zatwierdzenia przez wojewodę. Organ ten może zweryfikować projekt organizacji ruchu na wniosek zainteresowanego¹⁴.

§ 7

1. Stosownie do treści art. 29 ust. 1 ustawy o lasach drogi leśne udostępniane do ruchu publicznego należy oznakować drogowskazem.

¹⁰ Zarządzenie nr 15 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 71 z dnia 19 października 2015 r. w części dotyczącej Księgi identyfikacji wizualnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – zwanej dalej Księgą identyfikacji wizualnej PGL LP.

¹¹ Art. 60 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Art. 61 stanowi, że w § 1. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej; w § 2. Oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.

¹² § 1 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (tj. Dz. U. z 2017, poz. 784) stanowi, że ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o: (...) projekcie organizacji ruchu – rozumie się przez to dokumentację sporządzoną w celu zatwierdzenia stałej, zmiennej albo czasowej organizacji ruchu przez właściwy organ zarządzający ruchem albo właściwy podmiot zarządzający drogą wewnętrzną. Autorem projektu organizacji ruchu nie musi być osoba z uprawnieniami. Prawo nie przewiduje konieczności posiadania uprawnień do opracowania tego typu dokumentacji.

¹³ Art. 10 ust. 2 pkt 5 Prawa o ruchu drogowym stanowi, że wojewoda sprawuje nadzór nad zarządzaniem ruchem na drogach: (...) wewnętrznych położonych w strefach ruchu lub strefach zamieszkania.

¹⁴ § 3 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (tj. Dz. U. z 2017, poz. 784) stanowi, że w przypadku drogi wewnętrznej objętej strefą zamieszkania albo strefą ruchu organ sprawujący nadzór nad zarządzaniem ruchem podejmuje, na podstawie wniosku zainteresowanego podmiotu złożonego do tego organu, działania w zakresie określonym w ust. 2 pkt 1.

2. Przez oznakowanie drogowym rozumie się zastosowanie oznakowania zgodnego z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych dla znaków¹⁵ albo tablic kierunkowych, o których mowa w rozdziale 7.5. Księgi identyfikacji wizualnej PGL LP.
3. Lokalizacja tablic kierunkowych, o których mowa w ust. 2, w pasie drogi publicznej wymaga uzgodnienia z zarządcą tej drogi.
4. Poza drogowym, o którym mowa w ust. 2, droga leśna udostępniona do ruchu publicznego powinna być oznakowana tablicą informacyjną TL-2, zlokalizowaną na gruncie w zarządzie Lasów Państwowych.
5. Wzór tablicy informacyjnej TL-2 powinien być zgodny z wzorem przedstawionym w rozdziale 7.8. Księgi identyfikacji wizualnej PGL LP „Oznakowanie dróg leśnych udostępnionych do ruchu publicznego”.
6. Przy umieszczaniu tablic informacyjnych TL-2 zapisy załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków, zawarte w pkt 1.5.3., dotyczące odległości znaków od jezdni oraz wysokości ich umieszczenia, stosuje się odpowiednio z zastrzeżeniem, że dopuszczalna odległość mierzona od poziomu jezdni powinna wynosić minimum 1,50 m w zależności od warunków terenowych.

§ 8

1. W przypadku udostępnienia drogi leśnej do ruchu publicznego mają zastosowanie przepisy Prawa o ruchu drogowym oraz oznakowanie drogi leśnej zgodnie z rozporządzeniem Ministrów w sprawie znaków¹⁶.
2. W przypadku udostępnienia drogi leśnej do ruchu publicznego należy zastosować znaki D-52 łącznie z B-33 i D-53.
3. W uzasadnionych przypadkach w strefie ruchu na drodze leśnej, poza znakami, o których mowa w ust. 2, można stosować inne znaki drogowe ze szczególnym uwzględnieniem połączeń z drogami publicznymi.
4. Sposób oznakowania drogi leśnej udostępnionej do ruchu publicznego jako strefa ruchu znajduje się w załączniku nr 3.
5. Poza uzasadnionymi przypadkami na drogach leśnych w strefie ruchu zaleca się stosować znaki z grupy mini¹⁷ zgodnie z warunkami technicznymi wskazanymi w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych dla znaków.

§ 9

Udostępnienie drogi leśnej do ruchu publicznego w przypadku krzyżowania się z drogą (-ami) nieudostępnianą(-ymi), w szczególności o podobnej nawierzchni, może wymagać oznakowania dróg, o którym mowa w § 4 ust. 3 niniejszego zarządzenia, oraz ewentualnego zastosowania tablicy kierunkowej, o której mowa w § 7 ust. 2 dla drogi udostępnianej.

§ 10

1. Na drodze leśnej udostępnionej do ruchu publicznego, stosownie do art. 29 ust. 2 ustawy o lasach, postój pojazdów jest dozwolony wyłącznie w miejscach oznakowanych. Zaleca się w tych miejscach stosowanie znaku D-18.
2. Miejsce postoju pojazdów oraz parking leśny zdefiniowane są w Zarządzeniu nr 74 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia „Kategorii i definicji wybranych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych i edukacyjnych zlokalizowanych na terenach zarządzanych przez j.o. Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”.

§ 11

1. Zasady korzystania z dróg leśnych udostępnionych do ruchu publicznego określa regulamin, który nadleśniczy wprowadza odrębnym zarządzeniem.
2. Regulamin korzystania z udostępnionych dróg leśnych należy udostępnić na stronie internetowej nadleśnictwa w zakładce „Informacje”, w BIP w zakładce „Zarządzenia i decyzje” oraz na tablicy ogłoszeń nadleśnictwa.
3. Ramową treść regulaminu stanowi załącznik nr 4. Regulamin należy dostosować do lokalnych uwarunkowań.
4. Zamieszczenie adresu strony internetowej oraz kodu QR na tablicy informacyjnej TL-2, opisanej w § 7 ust. 5, jest równoznaczne ze złożeniem oświadczenia woli zarządcy drogi, o którym mowa w art. 60 i 61 Kodeksu cywilnego¹¹.

§ 12

1. Dopuszcza się czasowe udostępnienie drogi do ruchu publicznego w wymiarze godzinowym (np. w godz. 6⁰⁰ do 16⁰⁰) lub wskazanym czasie, wyznaczonym dniami (np. od pn. do pt.) lub miesiącami (np. od 1 czerwca do 30 września). Zakres czasowego udostępnienia drogi musi być szczegółowo opisany w zarządzeniu, o którym mowa w § 6 ust. 1.
2. Możliwe jest łączenie udostępnienia czasowego wyznaczonego dniami wraz ze wskazaniem zakresu godzinowego (np. od pn. do pt. w godz. od 6⁰⁰ do 16⁰⁰).
3. Rozwiązanie, o którym mowa w ust. 2, wymaga zamontowania dodatkowo znaku T-0 z określeniem czasu, jakiego dotyczy udostępnienie pod tablicą informacyjną TL-2, o której mowa w § 7 ust. 4.

§ 13

1. Dopuszczalne jest krótkotrwałe wyłączenie z udostępnienia drogi leśnej.
2. Krótkotrwałe wyłączenie udostępnionej drogi leśnej na okres dłuższy niż 7 dni powinno być wprowadzone przez nadleśniczego w formie decyzji, którą należy przekazać do wiadomości osobom i instytucjom wskazanym w § 6 ust. 2 pkt g.
3. W okresie krótkotrwałego wyłączenia z udostępnienia drogi leśnej na oznakowaniu, o którym mowa w § 7 ust. 2 albo § 8 ust. 2, należy nanieść dwa krzyżujące się pasy barwy pomarańczowej lub zapewnić zasłonięcie ww. tablic i znaków.
4. Krótkotrwałe wyłączenie z udostępnienia drogi leśnej nie może być dłuższe niż 1 rok.

§ 14

1. Na drogach leśnych udostępnianych do ruchu publicznego, których długość nie przekracza 100 m, dopuszcza się oznakowanie wyłącznie jedną tablicą informacyjną TL-2, o której mowa w § 7 ust. 4, usytuowaną od strony zjazdu z drogi publicznej.
2. Rozwiązanie, o którym mowa w ust. 1, wymaga zamontowania dodatkowo znaku T-20 z określeniem długości, jakiej dotyczy udostępnienie.
3. W takim przypadku należy obustronnie zastosować znaki D-52 łącznie z B-33 i D-53.

¹⁵ Rozdział 6 załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków.

¹⁶ Jeśli nie wskazano inaczej, znaki i ich symbole, o których mowa w niniejszym zarządzeniu, są tożsame ze znakami opisanymi w § 2 ust. 8 rozporządzenia Ministrów w sprawie znaków.

¹⁷ Załącznik nr 1 część 5 „Znaki informacyjne” punkt 5.2.56. do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych dla znaków stanowi, że w strefie ruchu stosuje się znaki takie, jak na drogach wewnętrznych, tj. z grupy małych lub mini.

Rozdział III Zapory leśne

§ 15

1. W wyjątkowych sytuacjach na drogach leśnych, które nie są udostępniane do ruchu publicznego, dopuszcza się stosowanie dodatkowych ograniczeń ruchu poprzez zastosowanie blokad mechanicznych w postaci zapory leśnej.
2. Zapory leśne można stosować w szczególności w celu:
 - a) zabezpieczenia mienia znajdującego się w zarządzie Lasów Państwowych;
 - b) zabezpieczenia terenów o szczególnie cennych walorach przyrodniczych, kulturowych itp.;
 - c) zapewnienia bezpieczeństwa osób korzystających z lasu.
3. Przed zaporą leśną należy zastosować oznakowanie, o którym mowa w § 4 ust. 3.
4. Zapór leśnych nie stosuje się na drogach leśnych udostępnionych do ruchu publicznego oraz dróg pełniących funkcje dojazdów pożarowych.
5. Wzór zapory leśnej wraz z podstawowymi parametrami technicznymi stanowi załącznik nr 5.
6. Dopuszcza się stosowanie innych systemów ograniczających wjazd w postaci zapór wertykalnych uruchamianych automatycznie lub zdalnie. Zapisy dotyczące odblaskowości i barwy, opisane w załączniku nr 5, stosuje się odpowiednio.

§ 16

1. Montaż zapory leśnej musi spełniać poniższe warunki:
 - a) zapewnienie swobodnego dostępu oraz korzystania z lasu przez osoby piesze oraz rowerzystów bez konieczności jej otwierania;
 - b) możliwość otwierania/zamykania z zapewnieniem bezpiecznego zatrzymania się pojazdu po zjeździe z drogi publicznej.
2. Przykładowy sposób usytuowania zapory leśnej na drodze leśnej stanowi załącznik nr 6.
3. Wzory usytuowania zapory leśnej przy włączeniu drogi leśnej do drogi publicznej stanowi załącznik nr 7 do niniejszego zarządzenia.
4. Rozwiązania przedstawione w załącznikach nr 6 i 7 mogą ulegać modyfikacjom związanym z ich dostosowaniem do warunków terenowych.
5. W przypadku braku możliwości montażu w sposób, o którym mowa w ust. 1 lit. b oraz ust. 2, należy zaporę leśną montować w odległości nie mniejszej niż 20 m od zakończenia pasa drogowego drogi publicznej.

§ 17

Realizacja robót budowlanych na odcinku drogi leśnej, na której znajduje się zaporę leśną, niespełniająca warunków, o których mowa w § 15 i § 16, powinna być połączona z dostosowaniem wyglądu i usytuowania zapory leśnej do postanowień niniejszego zarządzenia z zastrzeżeniem § 19.

Rozdział IV Przepisy przejściowe

§ 18

1. Do dnia 31 grudnia 2021 r. należy usunąć wszelkie oznakowania niezgodne z niniejszym zarządzeniem, z zastrzeżeniem § 19.
2. Oznakowanie, o którym mowa w § 4 ust. 3, § 7 ust. 4 oraz § 8 ust. 2, należy zamontować niezwłocznie po wykonaniu zapisów ust. 1.

§ 19

Do dnia 31 grudnia 2025 r. należy dostosować zapory leśne do wymogów określonych w niniejszym zarządzeniu albo zlikwidować zapory leśne, które tych warunków nie spełniają.

Rozdział V Przepisy końcowe

§ 20

Zapisy zarządzenia nie dotyczą dróg leśnych położonych na terenach poligonów i placów ćwiczeń, o których mowa w Porozumieniu Ministra Obrony Narodowej i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie warunków użytkowania lasów na potrzeby związane z obronnością i bezpieczeństwem państwa z dnia 25 września 2019 r. (przekazanych w użytkowanie w rozumieniu art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach).

§ 21

W przypadku innego zarządcy drogi leśnej niż nadleśniczy przepisy niniejszego zarządzenia stosuje się odpowiednio.

§ 22

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.
2. Z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia traci moc Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących korzystania z dróg leśnych, a także ich oznakowania i udostępniania dla ruchu pojazdami silnikowymi, zaprzęgowymi i motorowerami (zn.: ZI.771.1.2018.2019).

**p.o. DYREKTORA GENERALNEGO
LASÓW PAŃSTWOWYCH**
Józef Kubica